

Antik Gösteri Mekanlarının Kullanılmasına İlişkin Tüzük (COE, 1997)

Charter on the Use of Ancient Places of Performance

Tiyatrolar, amfiler ve sirkler gibi eski gösteri mekanları, ilk amaçlarına – belirli durumlarda da olsa – hala hizmet edebilen ender anıtlardandır. Kültürel izler olarak, bu mekanlar yalnızca Greko-Roman dönemleri değil, aynı zamanda gerçekleştirilen tadilatlar, mekanların hizmet ettiği başka kullanımlar ve bu mekanlarla ilintili kültürel ve sanatsal gelenekleri kapsayan bir mirası oluşturmaktadır.

Günümüzde, güttüğümüz amaç bilimsel bilgileri bir kayıt altında saklamak, anıtları gelişimi gözeterek düzenlemek ve koşullar elverdiğince eski alanlara sanatsal yaratım, ortak keyif ve duyguların birikimi açısından üstlendikleri rolleri bir kez daha tam olarak kazandırmaktır.

I. Kaynakların koruma altına alınması

Eski gösteri mekanları, zamanın getirdiği erozyon ve zaman zaman maruz kaldıkları uygunsuz kullanım koşullarının tehdidi altında olan hassas bir kaynağın ögeleridir. Bu miras için mimari ve arkeolojik mirasın korunması, şehir plancılığı ve çevre stratejilerinin genel bağlamının bir parçası olacak uygun koruma stratejileri oluşturma görevi, bu alanlara sahip olan hükümetlere ve yetkililere düşmektedir. Mirasa yapılan her değişiklikte, geri dönebilirlik ilkesine saygı duyulması gerekmektedir.

II. Gerekli bilgilerin aktarılması

(i) En çok tanınan ve ziyaret edilen eski gösteri mekanlarının birçoğu araştırma ve belgeleme açısından yetersiz durumdadır. Bilgi teknolojilerinde kaydedilen ilerlemeler, anıtların ve geçmişlerinin araştırılmasında incelikli araçlar sunmakla kalmaz, koruma ve muhafaza etme, bilgi dağılımı, eğitim ve kamu bilinci alanlarında eşsiz bir yardım sunar;

(ii) Buna karşın, sanal bilgi olgusunun gelişmesi ve özellikle de sentetik görüntülerin kullanılması meslek etiği açısından dikkatli olunmasını ve bilimsel amaçlı materyaller ile tanıtım amaçlı görüntüler arasında kesin bir ayırım yapılmasını gerekli kılar.

III. Kamu bilincinin geliştirilmesi

(i) Eski gösteri mekanlarının korunması, ancak kamunun bu mirasa erişmesi ve bu mirasın çeşitli düzeylerde tanınır hale getirilmesi sağlanabilirse anlamlı olacaktır;

(ii) Güvenlik etkenleri veya bakım gereklerinden dolayı belirli kısıtlamalara tabi olmak üzere, eski gösteri mekanlarına kamu erişimi ziyaretçilere kavrama ve yorumlama açısından yardımcı unsurlar sağlanarak desteklenmelidir;

(iii) Kültür turizmine yönelik bilgi araçları veya sanal kültür iletişimi araçları yoluyla kamuya bilgi sağlamak için, seçici ve düşük maliyetli bilimsel çalışmalar temel kabul edilmelidir;

(iv) Gençliğin Avrupa, Orta Doğu ve Kuzey Afrika üzerinde yaygın olarak yerleşmiş bulunan bir mirasa ilişkin bilincini geliştirmek, ortak bir şehir yaşamı sanatı içerisinde yansıma bulan bir miras içerisinde vücut bulan ortak değerler üzerinde odaklanan ahlaki bir mesaj aktarılmasına yardımcı olacaktır.

IV. Mekanları kullanarak geliştirmek

(i) Koruma açısından içinde buldukları durumdan dolayı bazı yapılar etkinliklerin düzenlenmesi için uygun olmasa da, yapıların hizmet ettiği kullanım amacı işlevlerini güncelleyerek bu yapılara anlam kazandırmaktadır;

(ii) Etkinlik türü ne olursa olsun, alanın hassaslık durumu dikkate alınmalı ve gösteriler mirası geliştirecek ve izleyicilerin ilgisi söz konusu mekana çekilecek Şekilde düzenlenmelidir.

(iii) Anıtların korunma ihtiyaı ile izleyicilerin, ziyaretçilerin ve yerel sakinlerin beklentileri arasında bir denge kurulmalıdır. Bu amaçla, alanların sahibi olan belediyeler, korumaktan sorumlu makamlar ve etkinlikleri düzenleyenler arasında sistematik işbirliği kurulmalı ve her mekan için en temel kullanım kurallarını belirten düzenlemeler yapılmalıdır.

(iv) Mekanların doğru kullanılmasıyla, eski yapıların gösterilerden dolayı göreceği zarar azaltılmalı ve sabit (düzeltilemez) gösterimler ile kamuya yönelik tadilatlar yasaklanmalıdır. Bir yapının bir gösteri mekanı olarak ve bir miras varlığı olarak taşıdığı işlevleri olabildiğince doğal bir Şekilde yerine getirmesini sağlamak için, anıt üzerindeki bakım ve iyileştirme çalışmalarının planlanmasında, gösterim gerekleri göz önünde tutulmalıdır.

(v) Mekanın geçmişine ilişkin canlı gösterilerin ve yüksek teknoloji ürünü gösterilerin sahneye konmasında, mekanın geliştirilmesi yoluyla gösterinin kendi kalitesinin arttırılması amacı ile ışık, görüntü ve ses alanlarında yeni teknolojilerden yararlanılacaktır.

(vi) Sanatlar mekanın ruhunu yorumlayabildiği ve bu anlayışı hem gösteri hem de anıtı iyileştirmek üzere kullanabildiği sürece, gösterilerin düzenlenmesinde ağdaş yaratımlar teşvik edilmelidir.

V. Antik gösteri mekanlarının gelişime katkıda bulunarak düzenlenmesi

– Gösteri mekanları yerel gelişim için hem bir kaynak hem de bir odak noktası olduğundan, turizm için çekim noktaları olarak hizmet vererek, mekana sahiplik eden Őehirler ve bölgeler için ekonomik bir potansiyel sunar. Bu mekanlar sundukları gösterilerle hem ziyaretçileri hem de geniş kitleleri çekmeye devam ettiği sürece bu işlevi daha doğru bir Şekilde yerine getirebilir. Gösteri alanlarının sahip olduğu mirasın kullanılması, sürdürülebilir gelişim sürecinin bir parçası olarak kabul edilmelidir.

– Gösteri alanlarının sürdürülebilir bir Şekilde yönetilmesi, ancak çeşitli taraflar arasında alanların kullanımına ve korunmasına ilişkin yeterli oybirliği sağlanırsa mümkün olabilir. Bu koşul ise, hem gözetilen amaçları hem de tarafların sorumluluklarını tanımlayan hem de alan üzerindeki farklı menfaatleri uzlaştıracak bir koordinatör belirleyen bir yönetim planının hazırlanmasını gerektirir.

– Eski gösteri mekanlarını geliştirmeyi amaçlayan stratejiler, bölgeler arası ve uluslararası inisiyatifleri ve işbirliği ayarlamalarını bir araya getirebilecek kapsamlı ve sektörler arası bir gelişim sistemi içerisinde sunulmalıdır. Dengeli bir kültür turizmi yaratma amacının gzetilmesiyle, bu stratejilerde anıtın doluluk eşiği göz önünde tutulmalı ve turist akışının gelişim ihtiyaı içindeki alternatif alanlara yönlendirilmesi amaçlanmalıdır.

– Eski gösteri mekanlarının gelişim sürecinde, yerel sakinlere iř imkanı sağlayacak ancak bu kişileri veya çevrelerini aşırı koşullara maruz bırakmayacak kapsamlı kültür projeleri üzerinde odaklanmalıdır.

VI. Ağ oluşturma yoluyla becerilerin geliştirilmesi

i. Müteahhitler, planlar ve diğer tüm taraflar sit alanlarını korunması ve kullanımına yönelik becerilerin geliştirilmesi için kullanılacak tekniklerin geliştirilmesiyle ortaya çıkan imkanlar konusunda yeterli düzeyde bilgilendirilmelidir. Hem koruma hem de etkinlik uzmanları için

gerekli olan ilk ve ileri eğitime ek olarak, yeni teknolojilerin gösteri mekanlarında etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak için özel eğitim kursları düzenlenmelidir;

ii. Eski gösteri alanlarının korunması ve geliştirilmesi sürecine ilişkin sorunların uluslararası nitelikte olması ve benzerlikler taşıması, milletlerüstü profesyonel işbirliğini gerekli kılar. Araştırma ekipleri arasında bilimsel bilgi alışverişinin teşvik edilmesi, gösterilerin yapımında görev alan araştırmacılar, yöneticiler ve uzmanlar için ileri mesleki eğitim kurslarının düzenlenmesi ve miras varlıklarını konu alan yüksek kaliteli projelerin oluşturulması için ağlar oluşturulmalı ve bu ağlar geliştirilmelidir;

iii. Veri havuzu oluşturmak ve inisiyatifleri koordine etmek üzere bir sistem oluşturulmalı ve bu sistem gösteri mekanlarını mirasın bir kısmı olarak teşvik etmek için düşünelim ve maddi çabalar arasında sinerji yaratmak amacıyla kullanılmalıdır.

Sözleşmeye Ek 1

Eski gösteri mekanlarının kullanım koşullarına ilişkin teknik ayrıntılar

Avrupa Eski Gösteri Mekanları Ağı ve MINOTEC projesi, "Eski Gösteri Mekanlarının Kullanımına İlişkin Sözleşme"yi uygulamak üzere bir dizi kılavuz oluşturmuştur.

I. Miras için kaynak koruma ve veri doğruluğu

1. Eski gösteri mekanlarında gerçekleştirilen bakım, geliştirme ve restorasyon çalışmaları, yeterli düzeyde bilimsel dokümantasyona ve incelikli arkeolojik analize dayandırılmalıdır. Ayrıca, bu çalışmalar:

- Anıtların ve Sitlerin Korunması Uluslararası Sözleşmesi'nin (ICOMOS, 1964) ilkelerini gözetmeyi amaçlamalıdır,
- anıtların estetik, tarihsel ve bilimsel bütünlüğüne saygı göstermelidir,
- daha ileri araştırmalar veya bilimsel deneylerin daha sonra idame ettirilebilmesi için, belirli alanları rezervlerde bırakmalıdır.

2. Gösteri mekanlarının genel kamuya açılması gerekiyorsa, çok sayıda ziyaretçinin mekanda bulunmasından kaynaklanan hasar riskinin en aza indirilmesine yönelik adımlar atılmalıdır. Bu tür adımlar aşağıdaki işlevleri üstlenecektir:

- kamuyu tabelalar, belgeler vs. yardımıyla sitlerin hassaslığı konusunda bilgilendirmek;
- kamuyu narin alanlardan uzaklaştıracak çekici yollar oluşturmak. Bazı durumlarda, hassas ya da tehlikeli alanlara erişim yasaklanacaktır;
- kirlilik ve hasar riskini azaltacak imkanlar sunmak (örneğin koltuklar, açık bahçeler, çöp kutuları, su erişimi vs.);

3. Yeni bilgi teknolojilerinin kullanılması, sitlerde uzmanlar tarafından yürütülen kayıt, analiz, bölme ve izleme çalışmalarını kolaylaştıracak ve sitlere ilgi duyan kişilere sanal görüntüler ve çoklu ortam fırsatları yoluyla uzaktan erişim imkanı sunarak, çok popüler olan narin sitler için ziyaretçi sayısının getireceği baskının azaltılmasına yardımcı olabilecektir.

4. Bilgi dağılımı ve popülerleştirme süreçlerinin gerçekleştirilmesi için, çoklu ortam ürünleri geliştirmek üzere kurulacak disiplinler arası ekipler bilimsel verilerin geçersiz kalması ve bozulması riskini en aza indirebilecek nitelikte olmalıdır. Her durumda, bir projenin oluşturulmasından sorumlu kişiler kendi amaçlarının düzeyini (örneğin bilimsel araştırma, tanıtma veya popülerleştirme gibi) tanımlamalıdır. Özellikle eski gösteri mekanları alanında görev alan uzmanlar, yeni bilgi teknolojilerinin kültürel alanda kullanılmasına yönelik olarak uluslararası düzeyde benimsenecek olan etik ve ahlaki ilkelere uymakla yükümlü olacaktır.

II. Kamu erişiminin kalitesi

Kamu erişiminin kalitesini arttırmak için uygulanacak önlemler, bir yandan sitelerin gerektiği gibi korunmasını sağlarken, diğer yandan da kültürel mirasın günümüzde aktardığı değerlerin kamu tarafından daha iyi kavranmasını sağlayacaktır.

1. Kamu bilincinin geliştirilmesi

Gerekli önlemler aşağıdaki hususları kapsayacaktır:

- kamunun siteleri adım adım keşfetmesini ve doğru seyir noktalarına yönlendirilmesini sağlamak için, eski zamanlarda kullanılan yolları izleyen seyir gezilerinin tasarlanması;
- farklı ziyaretçi gruplarına uygun şekilde hazırlanacak broşürler, sesli kılavuz kayıtları ve kılavuz kitaplar gibi materyallerle, kamunun kalıntıları daha iyi bir şekilde anlayabilmesinin sağlanması. Büyük sitelerde, eğitimsel çalışma toplantıları düzenleyebilecek eğitimli rehberler hazır bulunmalıdır;
- ziyaretçiler için, siti nasıl yorumlayacaklarını öğrenebilecekleri ve sitin tarihsel nitelikleri hakkında (eski dünyaya ve yerel tarihe ve diğer sitelerle karşılaştırmalara ilişkin) bilgi alabilecekleri bir bilgi merkezinin oluşturulması ve bu merkezin sitin ana girişinde uygun bir konumda açılması. Büyük sitelerde, bu bilgi merkezleri zamanla sitin tarihi ve geçmişteki kullanımına ilişkin bilgi sağlamak üzere etkileşimli araçlar ve çoklu ortam ürünleri ile donatılacaktır. “Çevrimiçi” telematik ve “çevrim dışı” çoklu ortam bilgi kaynakları ziyaretçilerin gezilerini planlamasına yardımcı olabilecek ve onları ziyaretin ardından sit hakkında daha fazla bilgi edinmeye teşvik edecektir.

2. Ziyaretçiler ve izleyiciler için yüksek standartlar sağlayarak sitin imajını geliştirmek:

- i. Taşındıkları tarihsel ve mimari önemden dolayı, kamu erişimine açık olan bazı eski gösteri mekanları gerçek birer kültürel girişimdir ve yerel gelişime katkıda bulunan birer etkidir. Buna karşın, her bir sit için belirlenen kamu erişimi stratejilerinde sitin sürdürülebilir bir şekilde korunması ve bakıma alınmasını sağlamak için uygun olan en yüksek ziyaretçi sayısı belirlenmelidir;
- ii. İmkanların izin verdiği her durumda, sitelerde umumi telefonlar, kredi kartı tesisleri, bilgi görüntüleme birimleri, farklı dillerde tabela işaretleri, sıra sistemleri, vestiyerler gibi ziyaretçi dostu tesis ve donanımlar sunulmalıdır;
- iii. Engelliler için sunulan tesislerde özel tahliye ve güvenlik prosedürleri gerekli olacaksa da, diğer ziyaretçilere yönelik tesisler ile benzerlik esas alınmalıdır;
- iv. Eski bir sitte gösteri düzenlendiğinde, sanatçıların özel lojistik gereksinimleri de hesaba katılmalıdır. Maksimum kişisel konfor sağlama isteği ile kültürel mirasa duyulan saygı arasında uzlaşma sağlanmalıdır;
- v. Ziyaretçiler için yüksek standartlar sunmak için, çalışanlar sürekli olarak eğitim almalı ve imajın çok önemi olduğu bir kültürel girişimin halkla ilişkiler ve dil gereksinimlerine uygun nitelikler taşınmalıdır.

3. Güvenlik

i. Yalnızca yangın veya başka tehlikeler değil, aynı zamanda – ve daha da önemlisi – ziyaretçiler ya da izleyiciler arasında ortaya çıkabilecek panik durumları ile başa çıkmak için, sit düzenine veya anıtın konumuna uygun önlemler alınacaktır.

ii. Dolayısıyla, bu amaçla alınacak önlemlerde aşağıdaki amaçlar gözetilecektir:

- anıtın veya sitin etrafında, ziyaretçilerin araçlarını rastgele park etmesini engelleyecek ve güvenlik ve acil durum hizmetlerinin herhangi bir engelle karşılaşmadan sürdürülebilmesine olanak tanıyacak bir güvenlik alanının belirlenmesi,

- her sit için özel güvenlik standartlarının belirlenmesi. Bu standartlarda aşağıdaki hususlar açıkça belirlenmelidir:
- ziyaretçi ya da izleyici sayısı için maksimum kapasite,
- tehlike önleme, tıbbi yardım ve acil durum tesisleri dahil olmak üzere kamu güvenliği önlemleri.

III. Sitlerin bir gelişim aracı olarak kullanılması

Gösterilerde kullanılacak donanımlar, ziyaretçilerin anıtı yorumlama ve tarihsel önemini kavrama becerilerinin mümkün olduğunca az zarar görmesini sağlayacak nitelikte olmalıdır. Bu husus, çok sayıda turist katıldığı sezonluk festivaller söz konusu olduğunda özellikle önemlidir.

1. Eski sitlerde gerçekleştirilebilecek etkinlikler çok geniş bir yelpazede olsa da, tüm gösteriler sit koruma ve muhafaza kurallarına uygun olmalıdır.

Bütün kullanıcıları ve toplumun bütün kesimlerini, yalnızca sahne araçlarını ve güvenlik kurallarını mantık çerçevesinde kullanarak değil, aynı zamanda bu araçları ve kuralları sitin daha iyi anlaşılmasına veya tanıtılmasına yardımcı olacak şekilde en yüksek verimle kullanmaya çaba göstererek memnun etmek proje aşamaçları arasında yer almalıdır. Sitlerin tanıtımı ve anlaşılması aşağıdaki yollarla sağlanabilir:

- sahnenin eski zamanlardaki düzeyine ve düzenine erişecek şekilde restore edilmesi;
- manzaranın, zeminin, ses donanımının ve sahne donatılarının, genellikle zamanla yok olan eski sahne duvarlarına uyacak şekilde konumlandırılması. Tiyatrolar söz konusu olduğunda, mümkün olduğu kadar şeffaf olmaları ve dış görünüşlerinin eski duvarların şeklini ve görünüşünü yansıtması koşuluyla, belirli yapıları kalıcı donatılar olarak bırakmak mümkün olabilir;
- ışığın manzaranın bir parçası olarak kullanılmasıyla, aşırı hantal setlerden kaçınılması;
- farklı konumlara uyarlanabilen sanal sahne manzaralarının oluşturulması;
- ışıklar, projektörler, kablolar, kontrol birimleri vs. için mini donanımların kullanılması,
- kamuya açık yürüme yolları ve tahliye yollarını oluştururken, eski merdiven ve koridorların restorasyonuna öncelik vererek, orijinal anıtların yapısının daha açık bir şekilde görülebilmesinin sağlanması.

2. Sanal görüntüleme, yapı hasarlarına yol açmayacak ve gösteri mekanlarındaki erozyonu en aza indirebilecek yapımlar sahnelemek için çok yararlı olacaktır. Örneğin, eski binalara sanal manzaralar yansıtılabilir.

3. Gerekli görülen durumlarda, mekanın ve scenografinin kullanılması için yeni yolların tasarlanmasına yardımcı olabilecek akustik modeller geliştirmek üzere bilgisayarlardan yararlanılabilir. Belirli bir mekana özgü seslerin yeniden yaratılmasıyla ilave bilgiler sunulmasıyla, sanal görüntüler üç boyutlu ses reproduksiyonuyla tamamlanabilir. Görüntülerle birleşen sesin çağrıştırmaya niteliği, akustiğin kültürel mirasın için bir parçası olduğu düşünülürse, eski mekanların doğasının izleyiciler tarafından daha derinden anlaşılmasını sağlayacaktır.

IV. Her bir mekan için ortak iyi uygulama kurallarının kabul edilmesi

Eski gösteri mekanlarına yönelik olarak alınması gereken önlemler, Avrupa Konseyi ve diğer uluslararası örgütler tarafından belirlenen genel ilkelere dayandırılmalıdır. Her bir sit için bir kullanım şartnameleri dizisi hazırlanmalı ve bu şartnameler aşağıdaki nitelikleri taşımalıdır:

- sitin sahibi olan yerel makamlar ile korumadan sorumlu hizmet sağlayıcılar arasında sağlanan anlaşmaların temel alınması

- site ilişkin kısıtlamaların belirtilmesi ve gösterileri ve diğer etkinlikleri düzenleyenlerin uyması gereken kuralların belirlenmesi.

V. Ağ oluşturma

Ortak bir yaklaşım geliştirmek üzere birlikte çalışmak, hangi kapasitede olursa olsun, eski gösteri mekanlarına yönelik hizmet sunan uzmanlar için faydalı olacaktır.

Eski gösteri mekanlarının geliştirilmesi sürecinde karşılaşılan sorunların birbirine benzerliği göz önünde bulundurulduğunda, Avrupa ülkeleri üzerinde ve Avrupa ve Akdeniz ülkeleri arasında bilgi ve inisiyatif paylaşımı sağlayacak bir yaklaşım yalnızca araştırmanın değil, aynı zamanda sürekli eğitim ile geniş ölçekli kamu duyarlılığının geliştirilmesine yardımcı olacaktır.

Örneğin, aşağıdaki alanlarda ortak projeler hazırlanabilir:

- bilimsel araştırmalar ve araştırma bulgularının aktarılması (örneğin sanal görüntü bankası ve “çevrimiçi” ve “çevrim dışı” araçların hazırlanması);
- belirli bir mirasa yönelik kültürel etkinliklerin teşvik edilmesi (örneğin seyahat sergileri, tarihsel araştırma seminerleri);
- hem eski gösteri mekanlarını hem de bu mekanların taşıdığı eski ve yeni önemi ortaya çıkaran kalıcı kültür turizmi ürünlerinin teşvik edilmesi.

Ek II - Segesta Bildirgesi

(Segesta, Trapani, Palermo'da düzenlenen “Eski tiyatroların korunması ve kullanılması” muhaveresinin sonunda kabul edilmiştir)

17-20 Eylül 1995

Avrupa Konseyi'nin teşvikiyle oluşturulan Avrupa Eski Tiyatrolar ve Gösteri Mekanları Ağı'nın amacı Avrupalıların Akdeniz'e sınırı olan diğer ülkelerin sakinleriyle paylaştığı mimari ve kültürel mirasa ilgi çekmek ve bu mirası korumaktır. Ayrıca bu kurum, eski mekanlar ile güncel performans mekanları arasında işlevsel bir bağlantı kurarak, çağdaş sanatlarda sanatsal üretkenliği teşvik etmeyi amaçlar.

Bu ağ, arkeolojik, filolojik, tarihsel ve sanatsal araştırma, koruma, restorasyon, yönetim alanlarında görev alan ve anıtların gelişimi ve kullanımı ile çevrelerinin adaptasyonu alanlarında çalışan kişileri ve bağımsız örgütleri bir araya getirir. Bu farklı alanlarda çalışan uzmanlar arasında görüş paylaşımı ve uluslararası işbirliğini teşvik eder.

Avrupalıların ortak kültürel köklerine ilişkin farkındalığı teşvik etmek ve bilim insanlarının, ziyaretçilerin, çağdaş kuşakların ve gelecek kuşakların haklarını savunmak için, Avrupa Ağı'nın katılımcılarının (eski tiyatroların korunması ve kullanılmasına yönelik olarak Sicilya'da 1995 yılı Ekim ayında) düzenlediği üçüncü muhavere “Segesta Bildirgesi”ni oluşturmuş ve eski gösteri mekanlarının korunması, geliştirilmesi ve kullanılmasına yönelik bir Sözleşme'nin kabul edilmesini sağlamak üzere Avrupa Konseyi'ne ilemiştir.

Eski gösteri mekanlarının iyileştirilmesi süreci bu mekanların karakterini temel alır. Eski anılar barındıran mekanlar, tiyatral yapımlar yoluyla yeni bir miras boyutu kazanır. Bütün tiyatral ve arkeolojik grupların temsilcileri tarafından hazırlanan ilk belge olan bu Bildirge, Avrupa'nın bütün halklarının paylaştığı klasik bir mirası konu alır.

Avrupa'nın Mimari Mirasının Korunması Konvansiyonu (Granada, 1985) ve Avrupa Arkeolojik Mirasının Korunması Konvansiyonu (düzeltilmiş versiyon) (Malta, 1992) çerçevesinde, üye devletler için aşağıdaki tavsiyeler hazırlanmıştır:

I. Antik mimari mirası korumak:

- özellikle de gösteri mekanları için, kalıntıların sağlamlaştırılması, korunması, muhafaza edilmesi ve bakıma alınmasına yönelik önlemlerden oluşan bir mevzuatın uygulanması,
- bu tür anıtlarda arkeolojik bir kazı programı uygulandığında, bu amaca yönelik finansal kaynakların ayrılması,
- eski zamanlarda kullanılan yapı yöntemlerini ve malzemelerini konu alan bilimsel ve teknik çalışmaların teşvik edilmesi; ve koruma için en uygun malzeme ve yöntemlere ilişkin araştırmaların desteklenmesi,
- mekanların yönetiminden sorumlu olan veya gelecekte bu alanda sorumluluk alacak olan uzmanların (arkeologlar, mimarlar, sanat tarihçileri ve diğer profesyoneller) hazırlanması için eğitim programlarının hazırlanması; bu yapılar için uygun bakım ve koruma teknolojilerine ilişkin eğitimlerin desteklenmesi; ve yordam alışverişinin desteklenmesi;
- yapının korunmasını sağlamak için kesinlikle gerekli olan önlemler çerçevesinde, yapıda yapılabilecek değişikliklerin kısıtlanması ve bu değişikliklerin yalnızca eksiksiz bilimsel ve teknik (arkeolojik ve mimari) taramaların tamamlanmasının ardından yapılması;
- koruma, restorasyon ve bakım çalışmalarının eksiksiz ve doğru kayıtlarının tutulması ve bu kayıtların saklanması;
- bu anıtların içinde bulunduğu ortamın bütünlüğünün, tarihi anıtlara ilişkin mevzuata uygun olarak toprak kullanımının izlenmesi ve çevrenin yönetilmesi yoluyla korunması.

II. Kültürel mirasa yönelik bilgilendirme sağlamak ve duyarlılık geliştirmek:

- anıt türü, bölge ve ülkeye göre sınıflandırılan envanterlerin hazırlanması;
- bütün uygun iletişim yollarının kullanılmasıyla, uzmanlar arasında bilgi alışverişinin desteklenmesi;
- eğitim, farklı ortamlar kullanılarak hazırlanan bilgilendirme kampanyaları, yayınlar vs. gibi bütün uygun yolları kullanarak, kamu, kullanıcılar, ulusal ve yerel makamlar ve milletvekilleri arasında farkındalık oluşturulması,
- ziyaretçilere, sunma ve yorumlama tekniklerini uygulayarak bilgi sunulması ve rehberler için eğitim programlarının hazırlanması.

III. Eski gösteri mekanlarını sanatsal üretim alanları olarak kabul ederek, bu mekanların değerini arttırmak:

Her anıt çağdaş kullanıma uygun değildir ama geleneksel kullanım – ki genellikle yüzyıllar öncesine dayanır – her zaman değerlendirilmesi gereken bir olasılıktır. Düşünülen etkinlik ne olursa olsun, anıtın hassasiyeti her zaman göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca, gösteriler mirasın değerini arttırmalı ve izleyicilerin söz konusu eski mekana olan ilgilerini teşvik etmelidir. Anıtın bütünlüğünü koruma isteği ve yapımın gereksinimleri ve geniş izleyici kitleleri çeşitli sorunların ortaya çıkmasına yol açacaktır. Aşağıdaki adımlar ile, bu bütünlüğün korunması isteği ile izleyicilerin, ziyaretçilerin ve yerel sakinlerin beklentileri arasında bir denge kurulmalıdır:

- mekandan sorumlu olanlar ile etkinlikleri düzenleyenler arasında işbirliği ve diyalog oluşumunun desteklenmesi;
- kaliteli sanatsal etkinliklerin teşvik edilmesi; aynı ölçüde, sanatçıların mirasın kültürel boyutunu göz önünde bulundurması;
- kalıcı değişikliklerin veya anıtın dokusunu etkileyebilecek geçici çalışmaların iptal edilmesi;

- hareketli yapıların inşa edilmesi ve kurulması için yeni fikirler üretmek üzere yarışmaların düzenlenmesi;
- her bir mekanın kullanımına ilişkin düzenlemeler hazırlanması ve eski parçaları, mevcut restorasyonları ve sahne tesislerine ilişkin bilgi sunulması;
- yerel sakinlerin rahatsız olmasını engellemek için izin verilen desibel düzeyinin sınırlandırılması ve ses titreşimlerinin eski yapılar üzerindeki etkisine ilişkin çalışmaların teşvik edilmesi;
- özel mevzuat yardımıyla kamu güvenliğinin gözetilmesi, özellikle seyirci kapasitesinin aşılmamasının sağlanması, ziyaretçilerin belirlenen yollara yönlendirilmesi için gereken tüm önlemlerin alınması.

Öğrenci Çevirmen: Gökeçe Katkıcı
Öğrenci Proje Asistanı: İrem Uygur